

Hlavní název: Tajemné dálky
Druh dokumentu: Monografie
ISBN: null
Autor: Březina, Otokar
Strana: 19 - 38

SYSTEM
◆KRAMERIUS◆

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

Apostrofa zimní.

Dny jasné, říjnové, v nichž září azur čistý
a s větví bronzových se nití rudé listy,
jež sváty ostrým vanem podzimního dechu
se stkví jak vyrazeny ze zlatého plechu!
Ve vaši vůni chladné cítím tát a sálat
dech jiter zemřelých a dávno mrtvých nálad,
blesk žlutých polední, kdy slunce žhavý oddech
na šťavu sladnoucí se srážel v zralých plodech,
a duše vonných večerů, jež uhořely
v purpurných ohních západu. Z vás oněmělý
sbor ptáků odletělých mi kvílí, jásá, zpívá
orchestrem tonů. Ve vás mísí se a splývá
sen květův uvadlých, šum pokosených klasů,
svít zhaslých barev, smytých nuancí a jasů
let mrtvých motýlův a kolotavých vření
tisíců zhaslých životů ve zlaté lázni denní!
Sil tajemných, když žmír a v sen a v klid se sepnou,
jste sesláblou a zmírající tepnou!

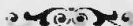
Dny jasné, podzimní, v nichž září azur čistý,
a s větví bronzových se nití rudé listy,
jež sváty ostrým vanem podzimního dechu
se stkví jak vyrazeny ze zlatého plechu!
Svůj rozestřete lesk a plaňte v chladný říjen
svou září karminův a minii a sien
a rozlévejte smrf, jež proudem deště kanc
vám z třpytných paprsků, jak z číše vytepané
ze studeného kovu! Vaše vůně těžká
jak otrávený plyn v mé duši na dně meška,
a barev, květů, žití velkou agonii
ze vzduchu vašeho jak hořký nápoj piji!

Siesta.

Sen modří šedivých ve stínech sněhu ožil,
však záře usnula ve zrůžovělých žlutích;
ve štolách světla vzduch se v ztuhlých vrstvách složil
a sípot os, jimž kvílí kola větrův, utich.

Klid bílých linií se tíše krajem snoval
v šat slabě vzdmutých ploch a lesů mrtvým ladem;
let ptáků v azuru čar sítě nerýsoval,
dech živých nesrážel se v bílou páru chladem,

jen Velká Myšlénka jak oblak táhla nivou,
hrou stínů mluvila, snem světel, hlasem ticha,
sil sepjetím a dominantou zádumčivou,
jež z hudby sněžných vln do lidských duší dýchá.

Březen.

Děšť světla krvavý ze slunce ohněm prýštil,
šer věčný prostoru pil jeho nektar lačen;
do modří brunátných se na východě tříštil
a v žhavých úlomech plál štěrbinami mračen.

Dech vlhký vytryskoval z němých rozloh plání
a z boků čerstvých brazd do vzduchu vůni misil,
vod studený zněl smích a v ozvěn tiché štkání
jak oživený puls se svěžím rytmem křísil.

A v zemi navlhle a zapařené mizou
dnů příštích dřímá svět, šleh barev, sil a jasů,
tráv šumné království a s atlasovou řízou
sbor teskných lilí a plavé zlato klasů;

mdlý oddech šeríkův i loubí modré stíny,
v nichž jednou bílý žár ve žhavém pisku usne,
a libel malachit-kroužících nad lekníny
ve vlhku teplých par a v lázni vůni dusné;

na květech akátů zor zrůžovělý pocel,
jenž zemi zažehne a rozleje se nachem
v těl brouků tvrdý kov, jak v zakalenou ocel,
a v křídla motýlů jak jemných barviv prachem;

tep žhavých žádostí, jenž vlny žiti vzruší
a prškou jasmínů se v záhon citů slije,
i písňe básníků, jimž analyza v duši
snů svěží akvarel svým chladným deštěm smyje.

Vězeň.

V tvých zracích, Nejatá, jsem marně duši koupal,
jak temný oblak mlh nad kraje šíří zaleh':
kouř vlastních myšlének mi z tvojich vůní stoupal,
a vlastní krve vzdech jsem cítil ve tvých žalech.

Mé srdce třáslo se, když k tvému jsem se chýlil,
šer vlastních illusí jsem z tebe barvou vyšál,
a vlastní duše hlas z tvých modliteb mi kvílil,
když na svém oltáři mi otevřelas missál.

Ros marné bohatství, jež bílý požár žehne
a v slzách ohnivých na ňadrech květů pálí,
i výheň západů, jež teplou krví šlehne,
jak z poraněných žil by stříkala ti dále,

mlh hábit kající nad nahotou tvých plání
a dusot černých dní, jež slyším z dálky cválat,
tvých stromů němý žal a smutek odkvétání
i třesoucí hlas vod a noci teskných nálad

z mé krve vyrostly. Mým snem jsou barvy žhoucí,
když z hlubin umdlených se zdviháš, smutná, jarem.
Nad výhni duše své do skelné hmoty vroucí
jsem smáčel pišťalu a vydechl tě tvarem.

A v teskném nadšení když vzlétám osvobozen
z tvých loktů vyšněných, i tu se zpíjím vínem,
na vlastních vinicích jež uzrálo mi v hrozen,
mou krví zahořklé a mrtvých dnů mých stínem.

Svůj hrad jsem vystavěl na mračné výši spádné,
šer vlhkých katakomb se v jeho skály vrývá,
a v klenbách plačících, kde žal a ticho vládne,
za živa zazděná má píseň noci zpívá.

§ § §

Čas lije se prškou mrtvého listí, jež slétla
se stromu tvého. Ó rci, zda duši se vesním
v duh krásu, jež leží v hrobě bílého světla,
jak spící sonata zvuků v mlčení lesním?

V dech kamenných květů, jež jednou dýchaly něhu
na ostrovech propadlých v modrá zrcadla moří,
když zem ještě teplá se třásla v pannenském žehu
pod úrodným objetím bílých nocí a zori,

a z uhelných lesů kouřila hrůza a ssála
se tajemným fermentem v krvi mladistvých rubin,
z hvězd problémů skvoucích, jak signál výstražný plála
tmou nedávno nalitých zraků a do duší hlubin?

Bod oživlý prachu zvířený cyklonem věků
jsem bílý stvol trávy dušený prerii žiti,
a ze stromu tvého slzami horkými teku
jak z rozsedlin kůry guma, jež opálem svítí.

§
§ §

Svůj žal jsem položil na stůl tvůj obětní,
 ó Teskná v záři hvězd a v světél písni ranní,
 jež tiskneš v tajemství svůj prsten pečeti
 paprsků ztlumených a spících zvuků paní!
 V květ snění uvadlý tvůj soucit rosou dých
 a v lože vlhké slet mi,
 když v němé bolesti jsem poklad hodin tvých
 jak černé krystaly ti vylamoval ze tmy.

Když střel se blankyt můj mlhami zatížen
 nad smůtkem neznámých a nepřístupných moří,
 a sbor mých naději, jak zástup bledých žen,
 hol mého lože stál a plakal v tichém hoří.
 Ze zahrad věčných jar když úsměv vál mi v tvář,
 jak hudba stínů v sadech,
 a život můj se trás, jak v jeho zrudlou záf
 z bran otevřených Tajemství by průvan zadech.

Když náraz věčných sil mou duši spěněn vřel
 hnán tíhou zničení a galvanismem bolu,
 jenž mlnem žíravým se střebe v život těl
 a zemi obíhá od polu krouže k polu,
 v žeh jisker prokmitá se v řasách jemných cev,
 do uzlů žil se slívá,
 a pulsem zrychleným na žhavou tepe krev
 a škalou bolesti po strunách nervů splývá.

A tichu dráždivém když v němém zápase
 vln jemným přílivem narážel v bytosť mojí,
 jak chvění magnetické jehly v kompase
 mou duši zastavil a k svému táhl zdroji.
 A skličěn tušením, jež úzkost provází
 a v těžký soumrak šíří,
 proud jeho cítil jsem, jak v krev mi přechází
 a k polům Tajemství mi žití jehlou míří.

1007

Motiv z Beethovena.

To z dálky staletí van tichý v tvář mi nedých,
tvých tónů byl to hlas pod okny duše mé,
jenž na mne volal: Pojď a v svitu září bledých
a v zlatém dešti hvězd se koupat budeme.

Spí vůně v zahradách a blankyt na jezerech,
zor příštích andante do poupat zavřel květ,
spí písně v teple hnízd a v dálek pološerech
vir barev zpěněný kles' ke dnu tich a šed.

Par oddech stříbrný nad zemi závoj potáh
do světla zasnován jak z vláken asbestu,
a v černých táborech žal lesů na samotách
do mechu v umdleném si lehl šelestu.

Tma kleneb závratná nad lustry hvězd se vznesla,
pel prachu kosmický, z ní tichá padá tíž
nad šíří prostorů, kde v dálkách šumi vesla
odplulých staletí. Ó pověz, necitiš,

jak noci narkosou dech unaven se úží?
A lehký šumot snů jak letěl kolem nás
a úsměv jasmínů a bázlivý dech růží
do váni křídel svých ze svého šatu třás'?

Vzpomínek červenec jak v duše žár ti vzrůstá,
zdroj zadržných sil ti bije v stěny cév,
žeh prudký polibků ti zapaluje ústa
a světlem narudlým ti v žilách svití krev?

Že pigment zřetelnic ti vnitřní požár prožih',
stin, řetěz kroků tvých ti rozlomil a sňal
a v duše komnatách na myšlenky tvé ložích
moú spoután hypnosou se položil tvůj žal?

A citíš jeho dech, jak z mlži mléčné dráhy
na rosu stříbrnou se v hvězdný sráží luh,
a touha po smrti, jak příliv sladké vláhy
a rozkoš vítězná a černé víno tuh,

na hader úbělích jak spočinutí měkká,
a nahých ramen dvou jak chtivé sepjetí,
v tvou bytosť pohnutou a opojenou stéká
ve smyslů umdleném a těžkém zajetí?

Pojď, olej tónů svých jsem nalil v lampy krystal,
z kamenů svítících jsem sklenul v kryptu tvou
a z květů zázračných jsem měkký polštář schystal,
kde v řasy vůní mdlých dáš hlavu zemdlenou.

Pojď, slyšíš zvony mé? Než v procitnutí chladné
žal kouzlem uspaný ti v duši ožije,
má píseň pohřební ti sladká na rty padne
a v jednom pocelu tvé žití vypije.

A jitro věčných dní až vzplá ti zruměněné
(déšť růží ohnivých), tu bude se ti zdát,
jak kdybys v ložnici měl okno otevřené
a ranních písní mir tě ovál ze zahrad.

Agonie touhy.

Zda v pánvích západů vyhasly hořících jantarů víry,
zlat zelený var na popel spálených duh,
a půlnoci svit, jenž modrými parami síry
mlh závoje bílí a hází na zčernalý luh?

Dnes barev necítím dechu, jenž etherný prýští
do duši, jak vůně, již dýchá tajemství sad;
spí v nervech ruky mé tvarů vlnění přístí
a síla, jež tká jim z předených paprsků šat.

Má touha žízněním nadzemských květů a forem
dnes umírá, ve zracích slunci neznámých zář,
a s voskovic světly táhnou mé myšlenky sborem
a obnášejí ji horečně znicenou tvář.

Návrat.

Má duše se vrátila z kvetoucích zahrad a měla
dech noci trpytný na nádheře údů. Růžovým zlatem
zor navlhly vějíř ovál jí vlasy a z jejího těla
jak liliji nesmělý pozdrav se vůně lila jí šatem,

jenž utkán byl ze snění soumraku. Ztlumené přivaly světla
(hvězd oblaky bílé tak za noci červnových sněží)
se prolévaly jí z očí a na tváři v úsměvech kvetla
jí růžová radost a se rtů jí padala čistá a svěží,

jak procitnutí stříbrných strun. O Záři
a Šeření bytosti mé! Ty paprsku věčného chvění!
Znám rozkoš těch kvetoucích zahrad, kde bledost tvých tváří
(ó vynucené polibky dní!) na růže se mění,

znám tavená zlata, jež ve vlasech hasnou ti v žáru
a noci tvých závratný mir, jak oddech a vanutí křídel,
i zapovězený půvab těch lázní, kde v stříbrnou páru
jsi vystoupla zmladlá a vonná, jak z pěny růžových mýdel.

Ó proč jsi se vrátila? V krajiny spálenou tíží,
kde jak z ložisek hasených vápen zdvihá se mlha
a květy umírají pod krystaly soli a níží
se zlomené v tlející zemi? Ó viz, na hřbitovech zvlhá

jak v narudlém pláči i náhrobní mramor. A stmělou stepí
před blížící se bouří i ticho úzkostně zalká.
A ty jsi se vrátila! Do věčného šera, kde úsměv tvůj lepší
ti uhasne v tváři, zbledl ti na rtech a únavná dálka

těch zahrad odkud jsi přišla ti slzami v zraky se vešle.
Samota, prádlena nemá, ve vychladlé síni sedne ti k boku
a v tváře tvé, blednoucí, ponoří zraky své ztuhlé a skelné,
v nichž dříme tajemství posledních snů. Až v šedivém toku

noc lítostné touhy stiskne ti prsa, smutek věcí a času,
dny, které nastanou, bolestné šeření prvé,
a vztyčená vášni, schvácená něhou (o smutná!) na místě jasu
pit budeš jen brutální rozkoš z nečisté číše mé krve.

Z věčných dálek . . .

Z věčných dálek v duši mi zpívá
píseň montonni,
spodní oktáva zádumčivá
mé klaviatury ji zvoní.

Na rty ve smichu mi vtéká,
třísla jak chuť do vína mého,
slzy nahořklé mléka
se stvolu přelomeného.

Vzpomínek rytmický ovan,
v žádostí bachantických tancích,
stesk její doznívá začarován
v resonancích.

V rozkoši krví mou se pění
a na samotách,
v dlouhá adagia polosnění
v pochmurných notách

mi vzrůstá. Paprsků umdlených mírem
neusíná,
jak oblaky hmyzů kovovým vírem
v černé klenby svých zvuků mne spíná

a vyssává. Ó dálky a noci,
mdloby a sny! Kam nelnou
se její tony? A jakou mocí
zničím ji v sobě, nezničitelnou?

Ve zpovědnících a před oltáři,
v hrobových tiších biblioték,
studeným křídlem v tváři
vane mi její dotek,

v mé barvy se olejem slívá,
z křídel mých inspirac zvoní,
v žalu mém výsměšně zpívá
věčná a monotonní,

a na žhavých plotnách mého žití
v pěnivém klokotá varu
nápojem smrti mé, z něž budu piti
Mysterium zmaru.

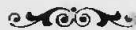
Návštěva.

Řekl jsem: Sestro, jež září vyhaslých sluncí máš ve zraku,
prodli, a studenou ruku svou mi (bych zahřál ji) ponech.
Byl večer a něco teskně minulého vonělo v soumraku
a plakalo kovovým zaštkáním v zvonech.

I uviděl jsem ji, Duši svou, zardělou mladosti záchvěvem,
jak vystoupla jednou do šedivé mlhy svítání mého;
zapomenuté dítě, jež před bouří hraje si s úsměvem
na prahu domu uzamčeného.

V závoji bílém a veselou, jak družičku v průvodu pohřebním,
a šťastnou, jak v domě, kde oheň vypukl v noci, dech spících,
panenskou nevěstu v modlitbách přede dnem svatebním
nad loži umírajících.

Dechla mi do tváří, jak vůně odkvetlých růží když zavane
ze vzdálených zahrad a na rtech usládne v pocel,
a záclony záře východní, z nejčistších paprskův utkané,
mým nemocným touhám zavěšovala do cel.

Snad potom . . .

Tu hudbu mi nalej v akkordů křišťálnou číš,
kde z tonů zvětralých jisker se zdvihá mámivá tíž
jak výpar z nehlubších sklepení duše, kde v stínech
zrá výčitek oheň ve vzpomínek kvasících vínech.

Na úpatí pohoří Smrti, kde v ledovců závratný spád
se smývá Věčnosti příval, chci umdlený spát,
a illusi dní, klam krve a šero vlastního žití,
jak dusivý sen, jenž na prsa kleká, chci snít.

A probuzen litostí duší svou povstat za tisíce jar
pod sestárným sluncem až blankytu vyhasne žár,
a k vychladlé zemi jak uhelný míř, setlelý v kouři,
se zřítí udušen život pod nánosem věků a bouří.

Snad potom, v žal posledních soumraků, vzpomenu zpět
na světla vyhaslých lilí a západů krvavý květ,
na hudbu pěnicích vod, jak v ztlumeném zachvění citer
v ruch růžových slavností zvonila za vyhaslých jiter,

a v zeleních niv na zářivé průvody slunečních dní,
jak v triumfech táhly, v jásotu barev a v šelestu žní
pod rozpjaté stany čekajících noci, z nichž lila se jednou
na hlavy dávných národů vůně. A procitlé zvednou

se písně bývalých tužeb, pohledů doznělý smích
a rozkoší žár, jimž dýchal těl vonný a chvící se sníh
a z dýmu vyhaslých věků a ve tmy zapadlých vodopádech
snad s litostí ucítím vlastního života teplo a vůni a zádech.

Pohled smrti.

U hlav lože a v soumracích tušení, mnohokrát, vím,
pohled můj zhasinal před vítězným pohledem tvým.

V mém slabost a touha, smích ocele blyštící v tvém,
a v jeho zrcadle myšlenku vlastní uviděl jsem.

Šla bledá a zmatená v dálku zavátých, neznámých Měst
do šera a polárních nocí němou únavou cest.

Úzkost nejistoty tuhla jí v tvář a věčných prostorů chlad
na zmučené údy spínal ji, umdlené, kovový šat.

V záhyby mizících tvarů mlhami ze zraků tvých,
jak z květu mystického stromu stříšal se přívalem snih,

a houstl a temněl, zář do sebe vpíjel a šlehal a vál,
na ranách mé myšlenky jak v narudlých plamenech tál.

U hlav lože a v soumracích tušení, mnohokrát, vím,
pohled můj zhasinal před utkvělým pohledem tvým.

Jak somnambul svedený z lože, bledý, spoután a něm
pod hypnosou Nepoznaného jdu se svým snem

a přede mnou chví se, v umdlených rukou mých dní,
zraky tvými rozžatá světla pohřebních pochodní:

Vůně zahrad mé duše . . .

Vůně zahrad mé duše,
ve mdloby teplých vlnách mi nalité po znavených tvářích,
vůně zdvihlé ze záhonů přikrytých tisícem nocí.

Houstnete v zrychlené výdechy kolébajících se kaditelníc
(příšerné kaktusy dýmu vyrostlé ze žhavého zrní)
za přidušeného zvonění řetězů stříbrných
při smuteční mši pontifikální.

Zapařená vanutí rašelinišť a tlejících mechů
nad slehlými vrstvami popela uloženého staletími,
vůně bývalých nálad, zkácených lesů a jar, která zhasla!
O lázně mlhy otrávené nad vodami nepohnutými,
v krajině umírajících vegetací
a v smrtelné žízni bílých úpalů letních;
jež vypily stříbrnou rosu z kalichů odbarvených žářem
a vyssály průzračnou vláhu rozlitých stínů!

Jste vůněmi zavřených komnat,
kde na provlhlém loži
ve mdlobách léčivých esencí a v šeru spuštěných záclon,
(zatím, co život zpívá pod okny v poledním hlaholu zvonů
a v opojení slunečních září)
svou hlavu boří do měkkých polštářů snění
má Vzpomínka bdící.

Z vás cítím nárek uschlých ratolestí jasmínových,
jež položila bílá, chvějící se ruka
do knihy modlitebni.
Vůni setlelých listů, kde se smytého písma
kouří se křečovitě modlitby vášně,
jež rozněcovaly oheň ve zracích dávno vyhaslých.

Vůni pokojů v otcovském domě prodaném cizinci,
a výčitku, jež dýchá ze záhybů tličího šatu mé matky
modlíci se za mne mezi Svatými.

Vůni rozžehlých hromnic za nařikajících nocí,
sepjatých ve fialové řetězy blesků,
a vůni kouřící z černého knotu uhaslé svíce,
jíž byla obnášena tvář umírajícího.

Úsměv uvadlých fial,
 jež neutrhla pro mne milující ruka
 a nepodala mi v den mého narození.
 Vůni neznámých květů, jež pryští se v jediném rytmu
 se štkáním vodotrysků
 v modravém zátiší zamčených parků (o milující!),
 kam abych vkročil nikdo mi nepodal klíčů.
 Vůni rozpuštěných vlasů a bělostných rozchvění těla,
 z něhož do cizích dní lilo se opojení hvězdami pršících nocí,
 které se pro mne nesešely.

Vůně zahrad mé duše,
 vůně zdvihlé ze záhonů přikrytých tisícem nocí!

Vůně palmových hájů a stepí rozkvetlých lilií,
 nápoji sládnoucí ve chvílích dohořívajících soumraků,
 na zpoceně čelo vřidné zavanutí stydnoucího dechu
 od břehů mlčících řek, jež ústí do zálivů Smrti!
 Ó, pozdravení letící větrem ze vzdálených oás,
 hřmící hymno vodopádů neviditelných
 za modravým pehořím země zaslíbené!
 Ó, vůně nepřístupných ostrovů za odváťými mlhami světla,
 barev a tvarů! —
 Pod vašimi oblaky táhly se sbory mých zemřelých snů
 jak processi unavených poutníků k zázračným zřídům
 na posvěcených pahorcích a ke katedrálám!

Dýchaly ještě na mne životem těch podivných květů,
 jež zavřeny slunci otvírají se slavnému mlčení hvězd:
 ve chvílích bolestného mrazení nad nevyslovenými výkřiky
 písně!
 nad posečenou a sežloutlou úrodou odkvetlé touhy!
 z mystických věnců modliteb u loží ustlaných naposled!
 v zelených soumracích mdloby, které mně objaly v chrámě!
 v umdleném klesnutí rozpjaté náruče po usměvavém stínu!
 když nepřátelská duše vyšla mi naproti z milovaných zraků!
 když čekal jsem marně, až pokvete červánků zlato v polár-
 nich nocích
 a vychladnou zádumčivé resonance, z nichž nízkým kouřem
 se valí
 žal Minulosti a úzkost Nepoznaného.

Zapomenutí.

Den modravý zarděl se lichotným smíchem a vzplál,
hra jisker se radostně třásla a stříkala v sněhu,
dech sladký, jak prchavý olej ve vzduchu voněl a tál
a v krvi mi hořel a vířil.

Po tvářích bolesti rozlil se úsměv a mír,
chor pohřebních písní se roztál v milostnou něhu
a házel jásavá echa, jak plesáním zvonů a lyr
by svátek světily dálky.

Byl jiného žití to reflex a v duši mi šleh,
jak dávný azur před staletími jenž svítil?
Či procitla rozkoš v mé krvi a onoho večera dech
před svatební nocí mé matky?

To z břehů Mlčení vítr mým osením táh,
v něm třesení neviditelných křídel jsem citil
a anděl mé myšlénce, jak v Gethsemane na modlitbách,
čiš tajemné útěchy nalil.

Znamení duše.

Mystické znamení duše, setkání spřízněných paprsků dvou,
tvůj úsměv, umdlený, zemřel dávno před smrtí tvou;
jsou rythmy zádumčivých písní, jež po léta v duši mi zní
a úsměv tvůj, svatá, uhasne jen se zářením teskným mých dní.

Tvůj úsměv! V něm smutek a rozkoš se zlibaly v omamu-
jící žeh,
na cestu tvých pohledů lilije házel a tušení vonný dech
z něj sálal, duše zardival touhou a světla jak jiskřivý pel
v slov tajemném šeru a v myšlének prodloužených stínech
se chvěl.

Nikdy nezřel jsem ženy, již z tváři svítil by úsměv jak z tvých,
a kdybych ji uzřel, květen bolestné lásky v má okna by dých,
z něj přijal bych úzkost tvé duše, bloudící v neznámou dál,
jak otráven sladkostí polibku, jež bych se utrhnout bál.

